

2. Подольчак Н. Ю. Організація та управління системою фінансово-економічної безпеки: навч. посіб. Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2014. 268 с.
3. Столбов В. Ф., Шаповал Г. М. Особливості управління системою фінансово-економічної безпеки будівельних підприємств. *Комунальне господарство міст: наук.-техн. зб.* 2013. № 111. С. 103–108.

Романюк П. – студент

Науковий керівник: к. е. н., доц.
О. Борисюк
Волинський національний
університет імені Лесі Українки
м. Луцьк, Україна

Матричний підхід до вибору стратегії забезпечення економічної безпеки в умовах неоіндустріального суспільства

У ринковій економіці кожен суб'єкт господарювання ставши самостійним, змушений пристосовуватися до посилення негативного впливу зовнішнього оточення, і, в першу чергу, протистояти конкурентам, які випускають аналогічну продукцію. Постійно мінливі вимоги ринку зумовлюють для кожного підприємства необхідність пошуку свого власного напрямку розвитку. Для того, щоб стійко функціонувати, підприємство повинно постійно змінюватися, знаходити нові ефективні техніко-технологічні рішення, нові форми роботи на ринку і нові способи забезпечення безпеки своєї діяльності. Тобто, кожне підприємство повинно розробляти свою власну стратегію поведінки на ринку і забезпечення економічної безпеки.

Аналіз вітчизняних і зарубіжних публікацій, а також досвіду роботи на ринку успішних компаній дозволяє зробити висновок, що одним з ефективних інструментів забезпечення безпечного і сталого розвитку підприємств є стратегічне управління [1, 212]. Разом з тим, аналіз показав, що тільки окремі дослідження присвячені вибору стратегії забезпечення економічної безпеки підприємства, що актуалізує необхідність вирішення цих завдань в методичному і практичному плані.

Для вирішення завдання щодо вибору стратегії забезпечення економічної безпеки запропоновано методичний підхід, заснований на результатах аналізу зовнішнього і внутрішнього середовища, а також кількісної оцінки інтенсивності цього впливу, який є обов'язковим етапом вирішення подібних завдань [4, 360].

Вертикальна вісь цієї матриці повинна відображати сумарний вплив факторів зовнішнього середовища, які роблять позитивний і негативний вплив на функціонування підприємства. Горизонтальна вісь формується аналогічним чином на основі сумарного впливу факторів внутрішнього середовища, які негативно або позитивно впливають на роботу підприємства. Кожна з осей матриці розділена навпіл, верхня і права частини якої відображають переважний вплив позитивних факторів, а нижня і ліва – негативні. На полях матриці відповідно до форматом кадру ступеня впливу зовнішнього і внутрішнього середовища формуються чотири сектори, які характеризують різну ступінь впливу факторів середовища, а отже, і різну стратегію забезпечення економічної безпеки [6, 160].

Перший сектор (верхній, правий), сформований на основі переважного впливу позитивних факторів зовнішнього і внутрішнього середовища, відображає зону високої безпеки. Для підприємств, які потрапили в цей сектор і вирішують завдання щодо забезпечення економічної безпеки рекомендується стратегія стабілізації, яка полягає в пошуку додаткових напрямів ефективного використання, що відкриваються зовнішнім середовищем можливостей і сильних сторін підприємства.

Другий сектор (верхній, лівий), що відображає переважно позитивний вплив факторів зовнішнього середовища і негативний вплив внутрішнього середовища, характеризує зону низької

безпеки, обумовлену негативним впливом внутрішнього середовища. Стратегічне забезпечення економічної безпеки в цьому секторі може бути досягнуто шляхом реалізації стратегії захисту, яка передбачає пошук внутрішніх резервів кожного структурного підрозділу [2, 115].

Третій сектор (нижній, правий) відображає переважно негативний вплив факторів зовнішнього середовища і позитивний вплив чинників внутрішнього середовища. Це сектор низької безпеки, обумовлений негативним впливом зовнішнього середовища, який передбачає застосування стратегії адаптації, тобто проведення відповідних змін на підприємстві з боку зовнішнього оточення загроз.

Четвертий сектор (нижній, лівий) відображає критичну безпеку підприємства, яка знаходиться на дуже низькому рівні. Для цього сектора кращою є стратегія виживання, яка передбачає пошук резервів за рахунок скорочення виробничої діяльності, персоналу, продажу частини майна [4, 360].

При цьому слід зазначити, що сформовані стратегії відображають лише напрямок діяльності, що дозволяє забезпечити економічну безпеку підприємства. Для реалізації кожної стратегії з урахуванням специфіки функціонування підприємства та галузевої належності вибираються стратегічні альтернативи, що конкретизують дії щодо забезпечення економічної безпеки.

Проведене дослідження дозволяє зробити висновок, що для вирішення задач по вибору стратегічних альтернатив забезпечення економічної безпеки підприємства може бути використаний запропонований методичний підхід на основі побудови матриці «зовнішнє – внутрішнє середовище». Використовуючи в якості основних критеріїв дані моніторингу тенденцій зміни зовнішнього і внутрішнього середовища і зіставляючи сильні, і слабкі сторони підприємства, які в цілому характеризують його ресурси, з можливостями, що відкриваються з погрозами, вже на початковій стадії дослідження з'являється можливість вибору стратегічних альтернатив забезпечення безпеки підприємства.

Джерела та література

1. Овчаренко Є. І. Дискриптивна комплементарність забезпечення економічної безпеки та вітчизняних управлінських традицій. *Економіка. Менеджмент. Підприємництво*. 2011. № 23 (II). С. 211–217.
2. Сорокіна І. В. Теоретикометодологічні аспекти формування системи економічної безпеки підприємства. *Актуальні проблеми економіки*. 2009. № 12 (102). С. 114–122.
3. Іванюта Т. М., Заїчковський А. О. Економічна безпека підприємства: навч. посіб. Київ: Центр учб. л-ри, 2009. 256 с.
4. Дмитрук Є. В. Визначення стратегії фірми в залежності від сили та напряму впливу репутації підприємства на рівень його економічної безпеки. *Вісник східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля*. 2010. № 8 (150). С. 358–364.
5. Карлін М. І., Борисюк О. В. Управління державними фінансами: посібник. Луцьк: ПП Іванюк, 2013. 273 с.
6. Линник О. І. Стратегія економічної безпеки підприємства як фактор зменшення впливу зовнішніх та внутрішніх загроз. *Вісник НТУ «ХП»*. Серія: Технічний прогрес і ефективність виробництва. Харків: НТУ «ХП», 2013. № 67 (1040). С. 159–169.

Сергієнко А. – студентка

Науковий керівник: к. е. н., ст. викл.

І. Дворник

ВП НУБіП України «Ніжинський
агротехнічний інститут»

м. Ніжин, Україна

Система аналізу як інструмент досягнення економічної безпеки підприємства

Економічна безпека підприємства – це запобігання внутрішнім і зовнішнім негативним впливам (загрозам) з метою гарантування його ефективного і стабільного функціонування та динамічного соціального розвитку.